

ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៥

ការសិក្សាករណី ទីក្រុង Bangalore ប្រទេសឥណ្ឌា៖ បំណុលរបស់ការណ៍ប្រជាពលរដ្ឋ^១

ប្រទេសឥណ្ឌា៖ មជ្ឈមណ្ឌលកិច្ចការសាធារណៈ

សង្គមស៊ីវិលដែលធ្វើការស្របគ្នាជាមួយរដ្ឋាភិបាលដើម្បីភាពល្អប្រសើរបំផុតលើគ្រប់វិស័យ

សារៈសំខាន់៖

នៅក្នុងទីក្រុង Bangalore មានបំណុលរបស់ការណ៍ប្រជាពលរដ្ឋចំនួនបី ត្រូវបានរៀបចំឡើងតាមរយៈការផ្ដួចផ្ដើមរបស់ សង្គមស៊ីវិលនៅក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៤ ១៩៩៩ និងឆ្នាំ ២០០៣ ។ បំណុលរបស់ការណ៍ទី១បានផ្តល់ឱ្យនូវការវាយតម្លៃដោយឱ្យពិន្ទុទាបចំពោះ ប្រភពផ្តល់សេវាកម្មធំៗទាំងអស់នៅក្នុងទីក្រុង ដែលបង្កើតឱ្យមានការយល់ដឹងពីភាពអាម៉ាស់នៅក្នុងដំណើរការនេះ ។ ប៉ុន្តែ វាមិនបានបង្កើតឱ្យមានផលប៉ះពាល់ភ្លាមៗទេ ហើយមានតែអ្នកផ្តល់សេវាមួយចំនួនប៉ុណ្ណោះ ដែលទទួលបានបញ្ជារបស់គេ ហើយចាត់វិធានការណ៍កែតម្រូវឡើងវិញ ។ បំណុលរបស់ការណ៍ទីពីរបង្ហាញថាការរីកចម្រើនចំនួនពាក់កណ្តាល បានកើតមាននៅក្នុងសេវាកម្មមួយចំនួន ដែលប្រហែលជាបណ្តាលមកពីការចាត់វិធានការណ៍ដែលធ្វើឡើងដោយអ្នកផ្តល់ សេវារបស់គេ ហើយនិងសម្ពាធពីបណ្តាសង្គមស៊ីវិល ។ បំណុលរបស់ការណ៍ទីបីដែលត្រូវបានអនុវត្តអស់រយៈពេល៤ឆ្នាំមក ហើយនោះបានបង្ហាញពីការរីកចម្រើនយ៉ាងច្រើន ក្នុងចំណោមអ្នកផ្តល់សេវាកម្មភាគច្រើន ។ វាមិនត្រឹមតែមានកំណើន ដែលគួរឱ្យកត់សម្គាល់ដោយសេចក្តីពេញរបស់ ប្រជាពលរដ្ឋជាមួយនឹងសេវាកម្មប៉ុណ្ណោះទេ តែថែមទាំងមានការធ្លាក់ចុះនូវអំពើពុករលួយផងដែរ ។ សំនួរដ៏ធំមួយគឺថា តើអ្វីទៅដែលបានបង្កឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរដ៏គួរឱ្យភ្ញាក់ផ្អើលនេះ?

Bangalore គឺជាទីក្រុងដែលមានប្រជាជនជាង ៤លាននាក់ នៅក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៣ ។ វាជាទីក្រុងឧស្សាហកម្មកំពុងលូតលាស់មួយ ហើយកំពុងតែបែរទៅរកមជ្ឈមណ្ឌលបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានរបស់ប្រទេសឥណ្ឌា នៅដើមទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៩០ ។ ១/៤ នៃចំនួនប្រជាជនទាំងអស់ គឺជាជនក្រីក្រភាគច្រើនពួកគេរស់នៅក្នុងសំណង់អាណាធិបតេយ្យ នៅពោលពេញទីក្រុង ។ ប្រជាជនរស់នៅក្នុងទីក្រុង Bangalore ពីងផ្អែកលើភ្នាក់ងារសាធារណៈមួយចំនួនដែលបង្កើតឡើងដោយរដ្ឋបាលថ្នាក់ ខេត្ត (រដ្ឋ) សម្រាប់សេវាកម្មចាំបាច់របស់គេដូចជា សាធារណៈកម្មថ្នាក់ក្រុងរបស់ទីក្រុង ដែលបានផ្តល់នូវផ្លូវថ្នល់ភ្លើងតាមដង វិទិនិងការប្រមូលសម្រាម ។ ក្នុងអំឡុងពេលដែលអគ្គិសនីត្រូវបានផ្គត់ផ្គង់ដោយភ្នាក់ងារធំមួយផ្សេង

១ ដកស្រង់ចេញពីបំណុលរបស់ការណ៍ប្រជាពលរដ្ឋ៖ ការសិក្សាករណីមួយដោយ Samuel Paul មជ្ឈមណ្ឌលកិច្ចការសាធារណៈ ២០០៥
២ អំពីបំណុលរបស់ការណ៍ប្រជាពលរដ្ឋដែលមានចំណងជើងថា The Times of India នៃទីក្រុង Bangalore, ថ្ងៃទី៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៩៩ ។

ទៀតនោះ ទឹក ការដឹកជញ្ជូន ទូរគមនាគមន៍ សេវាថែទាំសុខភាព ដីធ្លីតាមតំបន់ជ្វាយក្រុង និងលំនៅស្ថាន គឺជាទំនួលខុសត្រូវរបស់អ្នកផ្តល់សេវាសាធារណៈធំៗដទៃទៀត។ ទម្រង់ជាទូទៅនៃសេវាកម្មទាំងនេះ គឺប្រភពផ្គត់ផ្គង់ ដែលផ្តាច់មុខ ឬ ដែលត្រួតត្រា។ ប្រជាជនមានជម្រើសតិចក្នុងការជ្រើសរើសប្រភពផ្គត់ផ្គង់។ បញ្ហានេះកើតមានកាន់តែ ច្រើនឡើងចំពោះប្រជាជន ក្រីក្រដែលគេមិនអាចចំណាយទៅលើជម្រើសដែលមានតម្លៃខ្ពស់បាន ដែលជម្រើស ពួកអ្នកមានអាចប្រើប្រាស់បាន ទោះបីជាប្រភពផ្តល់សេវាកម្មសាធារណៈមិនមានក៏ដោយ។ ដូចនេះ នៅពេលដែល អគ្គិសនីដាច់ ពួកអ្នកមានអាចបញ្ជូនម៉ាស៊ីន ភ្លើងរបស់គេបាន ហើយគេអាចប្រើប្រាស់យានជំនិះឯកជនបាននៅពេលដែល គ្មានសេវាដឹកជញ្ជូនសាធារណៈ។ ជម្រើសបែបនេះ គឺមិនងាយនឹងរកបានទេសម្រាប់ពួកអ្នកក្រីក្រ។ ជនក្រីក្រទទួលរងការឈឺ ចាប់ពីការរារាំងមួយទៀត ពោលគឺភាពខ្វះខាត ខ្សោយនៃឥទ្ធិពល និងសម្លេងរបស់គេក្នុងការជំរុញឱ្យបញ្ហារបស់គេត្រូវបាន ដោះស្រាយនៅតាមត្រីមថ្នាក់ទីភ្នាក់ងារ។ សកម្មភាពសមូហភាពដែលធ្វើឡើងដោយព្រជាពលរដ្ឋដើម្បីបង្ហាញពីបញ្ហា ទាំងនេះក៏មានការលំបាកក្នុងការរៀបចំ ហើយវាមានតម្លៃខ្ពស់ពាក់ព័ន្ធនឹងពេលវេលា និងធនធាន។

ដំណើរការ:

នៅក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៣ មានក្រុមប្រជាពលរដ្ឋមួយក្រុមតូចនៅក្នុងទីក្រុង Bangalore បានចាប់ផ្តើមអនុវត្ត ការស្ទង់មតិរបស់ ប្រជាពលរដ្ឋមួយដើម្បីប្រមូលយកការឆ្លើយតបអំពីសេវាសាធារណៈនៅក្នុងទីក្រុង។ ការងារស្ទង់មតិ ពីប្រាកដត្រូវបាន បន្តអនុវត្តដោយក្រុមហ៊ុនស្រាវជ្រាវទីផ្សារមួយដែលហៅថា សមាគមនីតិវិធីនិងជំនួញ។ ថ្លៃចំណាយលើ ការស្ទង់មតិនេះ បានទទួលការឧបត្ថម្ភដោយជំនួយពីមូលដ្ឋាន។ ការស្ទង់មតិនេះត្រូវបានចាប់ផ្តើមអនុវត្តបន្ទាប់ពីក្រុម ការងារបានវាយតម្លៃ ទៅលើសេវាកម្មដែលពាក់ព័ន្ធនៅនឹងបញ្ហាដែលកំពុងប្រឈមមុខជាមួយប្រជាជនតាមរយៈ ការផ្តោតទៅលើការពិភាក្សាជាត្រកូម។ សំនួរដែលមានរបៀបរៀបរយត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយឆ្លុះបញ្ចាំងពីចំណេះដឹង នេះ ហើយបានធ្វើការសាកល្បងជាមុន ដើម្បីធានានូវភាពពាក់ព័ន្ធរបស់ពួកគេ និងភាពសមរម្យរបស់គេសម្រាប់ការ ធ្វើបទសម្ភាសន៍នានានៅតាម ថ្នាក់មូលដ្ឋាន។ ការស្ទង់មតិធ្វើឡើងលើគ្រួសារចំនួនជិត ១២០០ គ្រួសារដែលជ្រើសរើស ពីវិញ្ញាៈកណ្តាលនិងគ្រួសារដែលមានប្រាក់ចំណូលទាប។ សំនួរផ្សេងៗពីគ្នាត្រូវបានសួរទៅកាន់គ្រួសារ ទាំងពីរប្រភេទនេះ។ ប៉ុន្តែគោលបំណងនៃការស្ទង់ មតិលើករណីទាំងពីរនេះគឺដើម្បីស្វែងរកនូវ៖ ១) តាមការទស្សន៍យល់ឃើញរបស់អ្នក ប្រើប្រាស់ តើមានការពេញចិត្ត ចំពោះសេវាសាធារណៈយ៉ាងដូចម្តេច ២) តើទិដ្ឋភាពអ្វីខ្លះនៃសេវាដែលជាទីពេញចិត្ត ហើយអ្វីខ្លះដែលមិនពេញចិត្ត ហើយ ៣) តើការចំណាយផ្ទាល់ និងមិនផ្ទាល់អ្វីខ្លះដែលចំណាយដោយអ្នកប្រើប្រាស់ សេវាទាំងនេះ។ ភាពពេញចិត្តត្រូវបាន វាស់វែងតាមរយៈការដាក់ពិន្ទុ (១-៧) ហើយប្រមូលផ្តុំដើម្បីទទួលបាននូវ មធ្យមភាគដែលកំណត់ទៅតាមខ្នាតខុសៗគ្នារបស់វា។ អ្នកសើបសួរដែលបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលធ្វើបទសម្ភាសន៍ នៅតាមមូលដ្ឋាន។ លទ្ធផលដែលទទួលបានពី ការវិភាគទិន្នន័យត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីវាយតម្លៃលើប្រភពផ្តល់សេវា

កម្មខុសៗគ្នានៃគុណភាពក្នុងលក្ខខណ្ឌគុណភាពសេវាកម្ម អំពើពុករលួយ និងការពេញចិត្តរបស់អ្នកប្រើប្រាស់ជាទូទៅ។ សេចក្តីសន្និដ្ឋានដែលមានការរៀបចំការវាយតម្លៃ ទាំងនេះឆ្លងកាត់ភ្នាក់ងារមួយចំនួនដែលបានចូលរួម ដែលត្រូវបានគេឱ្យឈ្មោះថា “ប័ណ្ណរបាយការណ៍ប្រជាពលរដ្ឋស្តីពី សេវាកម្មសាធារណៈ” ។ ការស្ទង់មតិធ្វើចំពោះតែគ្រួសារណាដែលធ្លាប់ទទួលបាននូវសេវាផ្ទាល់ ហើយមានទំនាក់ទំនងជា មួយភ្នាក់ងារនានាដែលធ្វើដូចនេះ ព្រោះគេអាចឆ្លើយទៅនឹងសំណួរអំពីប្រធានបទទាំងនេះបាន។ ការបង្កើតគំរូរបស់អ្នក តំណាង ជំនាញវិជ្ជាជីវៈ និងលក្ខណៈដើមក្នុងការធ្វើការស្ទង់មតិ និងអ្នកឆ្លើយតបជាច្រើនបានធានានូវភាពជឿជាក់លើ លទ្ធផល ។

ប្រអប់ទី ១ : ដំណាក់កាលមួយចំនួនក្នុងការធ្វើផែនការ និងការរៀបចំប័ណ្ណរបាយការណ៍

១. ការធ្វើផែនការលើប័ណ្ណរបាយការណ៍ : តើអ្នកចង់ដឹងពីអ្វី? អំពីនរណា? តើអ្នកនឹងប្រើប្រាស់ព័ត៌មានយ៉ាងដូចម្តេច? តើទិន្នន័យអាចត្រូវបានទទួលយ៉ាងដូចម្តេច? តើអ្នកធ្វើគម្រោងយ៉ាងដូចម្តេច ដើម្បីប្រមូលទិន្នន័យ? តើអ្នកនឹងបង្កើតគម្រោងយ៉ាងដូចម្តេច?

២. ការជ្រើសរើសវិធីសាស្ត្រ: តើជាការស្រាវជ្រាវពីគុណភាព និង/ឬ ពីបរិមាណ?

៣. ការធ្វើគំរូ : ជំហានសំខាន់ៗមាន : លទ្ធផលនៃចំនួនប្រជាជន ជំរឿននៃគំរូ ការបង្កើតគំរូ ទំហំនៃគំរូ ការធ្វើគំរូបែបអចល័ត និងតាមលំដាប់ ការចំណាយលើការធ្វើគំរូ ប្រតិបត្តិការនៃដំណើរការធ្វើគំរូ ។

៤. ការរៀបរយកម្រងសំណួរ : បញ្ជាក់ឱ្យត្រឹមត្រូវ ហើយរៀបរយដាច់ខាតនៃគោលបំណងនៃព័ត៌មានការស្ទង់មតិចាប់ពី គោលបំណងនៃព័ត៌មានដែលសំខាន់ជាងគេទៅដល់គោលបំណងដែលមានសារសំខាន់តិចជាងគេ រៀបរាប់ពីប្រភេទនៃព័ត៌មានដែលត្រូវការពីអ្នកឆ្លើយតបទាក់ទងទៅនឹងគោលបំណងនៃព័ត៌មាននីមួយៗ រៀបចំលំដាប់នៃសំណួរទាំងអស់នៅក្នុងប្រធានបទនីមួយៗឱ្យមានលំដាប់លំដោយនៃសារៈសំខាន់របស់វាក្នុងការសិក្សាចំពោះសំណួរនីមួយៗនៅក្នុងចំណោមជាក្រុមគឺ : ហេតុអ្វី តើនរណា យ៉ាងដូចម្តេច និង តើអ្វី ដាក់សំណួរដែលគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ជាងគេ នៅខាងដើមនៃកម្រងសំណួរដោយប្រើប្រាស់ សំណួរទម្រង់បើកចំហ ឬ សំណួរទម្រង់បិទ ។

៥. ការពិសោធន៍ ការដាក់លេខកូដ និងការវិភាគ : ការសាកល្បងជាមុនលើកម្រងសំណួរនៅក្នុងទម្រង់ជាការស្ទង់មតិសាកល្បងសម្រាប់ការត្រួតពិនិត្យគុណភាព។ ចំពោះកម្រងសំណួរសម្រាប់យកសួរពីបរិមាណជាច្រើនអាចសរសេរលេខកូដជាមុន ហើយត្រូវបំពេញដោយអ្នកធ្វើការតាមមូលដ្ឋាននៅពេលដែលធ្វើបទសម្ភាសន៍។ ប្រើគោលការណ៍ណែនាំដែលហ្មត់ចត់សម្រាប់ការប្រមូលទិន្នន័យដែលត្រូវតែបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ទៅកាន់បុគ្គលិកនៅតាមមូលដ្ឋាន តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាល និងការងារហត្ថកម្មជាក្រុម ។ ទិន្នន័យត្រូវបានវិភាគដោយប្រើប្រាស់បច្ចេកទេសមួយចំនួន ដូចជា មធ្យមភាគ កម្រងទិន្នន័យ ការដាក់តាមលំដាប់លំដោយ និងចំណុចកណ្តាល ។ ទិន្នន័យដែលមានរបៀបរៀបរយ

ហើយនឹងត្រូវបានធ្វើបទបង្ហាញតាមលំដាប់នៅក្នុងតារាង ។ ការកែសម្រួលការវិភាគគួរតែនាំយកមកនូវលទ្ធផលដែល ទទួលបានពីទស្សនៈចម្រុះ ហើយជួយដល់ប្រិយមិត្តអ្នកស្តាប់ឱ្យយល់ពីបញ្ហានានាដែលបានកំណត់ ។

៦. ការផ្សព្វផ្សាយលទ្ធផល : ទាក់ទងទៅនឹងលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវតាមរយៈ ១) របាយការណ៍ស្តង់ដារដែលគូស បង្ហាញពីគោលបំណង វិធីសាស្ត្រ លទ្ធផលជាគោល និងការជាប់ពាក់ព័ន្ធនៃលទ្ធផល ២) ការចេញផ្សាយតាមប្រព័ន្ធ ផ្សព្វផ្សាយ ៣) កិច្ចប្រជុំរួមគ្នារវាងប្រជាពលរដ្ឋ និងអ្នកផ្តល់សេវា និងមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលមួយចំនួន ។

៧. ការធ្វើស្ថាបនាកម្ម : ពិម្រឹស្តីទៅសកម្មភាព គំរូទូទៅចំនួន ៣ រួមមាន ១) អង្គការសង្គមស៊ីវិលឯករាជ្យ ទទួលខុស ត្រូវចំពោះការផ្តួចផ្តើម(ប្រទេសឥណ្ឌា) ២) អ្នកផ្តល់សេវាខ្លួនឯងផ្តល់ត្រូវស្វែងរកការឆ្លើយតបពីសំណាក់អតិថិជន (ចក្រភពអង់គ្លេស) ៣) ភ្នាក់ងារខាងត្រួតពិនិត្យ ទទួលខុសត្រូវចំពោះការផ្តួចផ្តើម (សហរដ្ឋអាមេរិក) ។

លទ្ធផល :

បណ្តុំរបាយការណ៍លើកដំបូង (១៩៩៤): បណ្តុំរបាយការណ៍លើកដំបូងអំពីរដ្ឋ Bangalore បានបង្ហាញពីគំរូ ទាក់ទាញមួយ ចំនួនអំពីសេវាសាធារណៈរបស់ទីក្រុង ។ វាបានបង្ហាញថា កម្រិតនៃការពេញចិត្តពីសំណាក់អ្នកឆ្លើយតប ដែលមានចំណូល ចិត្តជាមធ្យម គឺមិនលើសពី ២៥%ទេ សម្រាប់អ្នកផ្តល់សេវាណាមួយក្នុងចំណោមអ្នកផ្តល់សេវាចំនួន ៧ ដែលស្ថិតនៅ ក្រោមការស្ទង់មតិ។ ប៉ុន្តែ កម្រិតនៃការផ្សព្វផ្សាយ គឺមានកម្រិតខ្ពស់ជាងឆ្ងាយ នៅពេលដែលអង្គការ អភិវឌ្ឍកើនឡើង ដល់ ៦៥% ។ ភាពពេញចិត្តពីសាធារណៈជនទៅលើអាកប្បកិរិយារបស់បុគ្គលិកនៅក្នុងបណ្តាភ្នាក់ងារ ទាំងនេះមានត្រឹមតែ ២៥%នោះ ហើយប្រជាជននៅក្នុងសង្កាត់មួយត្រូវទៅជួបជាមួយនឹងភ្នាក់ងារ ៣ដង ឬ លើសពីនេះ ដើម្បីដោះស្រាយ បញ្ហាផ្សេងៗរបស់គេ។ ចំពោះដំណោះស្រាយបញ្ហាធ្វើបានចំនួន ៥៧% នៅពេលដែលភ្នាក់ងារទាំងអស់ បានធ្វើការដោះស្រាយជាមួយគ្នា។ ជាមធ្យម ១៤% នៃអ្នកឆ្លើយតបបានស្តាប់បុគ្គលិកភ្នាក់ងារ ហើយ ៥០% អះអាងថា បុគ្គលិក ទាមទាររកការស្តាប់។ មានគ្រួសារជាច្រើនត្រូវចំណាយថ្លៃបន្ថែម ដោយសារការធ្វើវិនិយោគទុន ដែលគេត្រូវតែធ្វើ ដើម្បីសងទៅលើភាពមិនទុកចិត្តនៃសេវាកម្ម (ឧទាហរណ៍ មានម៉ាស៊ីនភ្លើងដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហា នៅពេលដែលភ្លើង អគ្គិសនីមានភាពរអាក់រអួល) ។

ការឆ្លើយតបនៃការសាកល្បងចំពោះគ្រួសារដែលមានចំណូលទាបក៏ប្រហាក់ប្រហែលគ្នាដែរ ។ ជាង៧០% នៃពួក គេត្រូវតែមកជួបជាមួយនឹងភ្នាក់ងារចំនួន ៣លើក ឬ លើសពីនេះ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហារបស់ពួកគេ ។ ជិតមួយភាគបីក្នុង ចំណោមពួកគេត្រូវតែស្តាប់ អត្រានៃដំណោះស្រាយបញ្ហារបស់គេដែលត្រូវបានដោះស្រាយ គឺមានកម្រិតទាបជាង គ្រួសារដែលមានចំណូលជាមធ្យម ។ ប៉ុន្តែភាពពេញចិត្តរបស់គេចំពោះអ្នកផ្តល់សេវាកម្មមួយចំនួន គឺមិនមានកម្រិតទាប ជាងការសាកល្បងចំពោះគ្រួសារដែលមានចំណូលជាមធ្យម ប្រហែលជាបណ្តាលមកពីការសង្ឃឹមរបស់គេមានកម្រិតទាប ចំពោះសេវាសាធារណៈ ។

លទ្ធផលនៃប័ណ្ណរបាយការណ៍ផ្សេងៗត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយចេញយ៉ាងទូលំទូលាយតាមរយៈ ការបោះពុម្ពផ្សាយនៅ ក្នុងរដ្ឋ Bangalore ។ ចំពោះរដ្ឋាភិបាល និងបណ្តាអ្នកផ្តល់សេវាកម្មនានាក៏ត្រូវបានជ្រាបជាព័ត៌មានអំពីប័ណ្ណរបាយការណ៍ យ៉ាងពេញលេញផងដែរ ។ ក្រុមប្រជាពលរដ្ឋមួយចំនួនត្រូវបានអញ្ជើញឱ្យចូលរួមជំនុំពិភាក្សាទៅលើលទ្ធផល ហើយ ស្នើឱ្យ មានមធ្យោបាយដោះស្រាយបញ្ហាដែលត្រូវបានឆ្លុះបញ្ចាំងពីប័ណ្ណរបាយការណ៍ ។ សារព័ត៌មានដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ ក្នុង ការបង្កើនការយល់ដឹងជាសាធារណៈអំពីលទ្ធផលនៃប័ណ្ណរបាយការណ៍ ។ ការសែតដែលនាំមុខគេមានឈ្មោះថា Times of India បានចេញផ្សាយនូវលទ្ធផលអំពីភ្នាក់ងារនីមួយៗជារៀងរាល់សប្តាហ៍ អំពីទម្រង់ដែលបានបន្តអស់រយៈ ពេលពីរ បី ខែកន្លងមក ។

ក្រៅពីការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈនៃប័ណ្ណរបាយការណ៍ ក្រុមប្រជាពលរដ្ឋដែលចាប់ផ្តើមគំនិត គឺមិនចាត់ វិធានការ តាមដានដទៃទៀតទេ ។ ប៉ុន្តែការសើបសួរចាប់ផ្តើមពីសំណាក់អ្នកដឹកនាំក្រុម អំពីរបៀបដែលការងារ នេះពាក់ព័ន្ធនឹង ការជំនុំពិភាក្សាសម្រាប់កំណែទម្រង់គួរតែបង្កើន ។ ចំណាប់អារម្មណ៍ជាសាធារណៈដែលកើនឡើង ជាលំដាប់ចំពោះការ ខិតខំប្រឹងប្រែងនេះ បានបញ្ចុះបញ្ចូលអ្នកដឹកនាំក្រុមឱ្យបង្កើតនូវស្ថាប័នដែលមិនរកប្រាក់ចំណេញ មួយដែលគេហៅថា "មជ្ឈមណ្ឌលកិច្ចការសាធារណៈ" (PAC) នៅក្នុងរដ្ឋ Bangalore ក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៤ ដើម្បីពង្រីក ហើយ និងពង្រឹងការងារ នេះនៅក្នុងប្រទេស ។ សកម្មភាពមួយក្នុងចំណោមសកម្មភាពដែលឆ្លើយតបទៅនឹងសំនួរសម្រាប់ ជាដំបូន្មានពីអ្នកផ្តល់សេវាទាំង ៣ របស់ទីក្រុង ដែលស្ថិតនៅក្រោមប័ណ្ណរបាយការណ៍ ។ មួយក្នុងចំណោមពួកគេ គឺត្រូវបាន ភ្នាក់ងារវាយតម្លៃថា អន់ជាងគេបង្អស់ដែលស្វែងរកជំនួយរបស់មជ្ឈមណ្ឌលកិច្ចការសាធារណៈ (PAC) នៅក្នុង ការត្រួតពិនិត្យមើលលើបញ្ហា ហើយនិងការកែតម្រូវលទ្ធផល ។ ថ្វីបើប័ណ្ណរបាយការណ៍មិនបានដាស់ឡើងដល់ អ្នកផ្តល់សេវាទាំងអស់ដើម្បីចាត់វិធានការ តាមដំណាក់កាលដើម្បីលើកកម្ពស់សេវាកម្មរបស់គេក្តី ក៏វាគួរឱ្យកោតសរសើរ ចំពោះភ្នាក់ងារចំនួន ៣ ក្នុង ចំណោមភ្នាក់ ងារទាំង ៨ បានចាប់ផ្តើមចាត់វិធានការ ហើយស្វែងរកជំនួយពីមជ្ឈមណ្ឌល កិច្ចការសាធារណៈ (PAC) ដោយខ្លួនពួកគេ ។

ប័ណ្ណរបាយការណ៍លើកទីពីរ (១៩៩៩) : ប័ណ្ណរបាយការណ៍លើកទីពីររបស់មជ្ឈមណ្ឌលកិច្ចការសាធារណៈ បានផ្តល់ឱ្យនូវ ភស្តុតាងថ្មីអំពីសេវាសាធារណៈរបស់រដ្ឋនៅក្នុងរដ្ឋ Bangalore បន្ទាប់ពីរយៈពេល ៥ឆ្នាំបានកន្លងផុតទៅ ។ វិធីសាស្ត្រនៃ ការស្ទង់មតិដែលបានប្រើប្រាស់ គឺដូចគ្នាតែម្តងទៅនឹងការធ្វើនៅក្នុងឆ្នាំ១៩៩៣ ដែរ ប៉ុន្តែទំហំនៃការសាក ល្បងបានកើន ឡើងដល់ទៅ ២០០០ គ្រួសារ ។ លទ្ធផលបានបង្ហាញនូវការរីកចម្រើនចំនួនពាក់កណ្តាលទាក់ទិននឹង កម្រិតនៃការពេញចិត្ត ជាសាធារណៈជាមួយនឹងភ្នាក់ងារភាគច្រើន ប៉ុន្តែកម្រិតនៃការពេញចិត្តនៅតែស្ថិតក្រោម

៥០% ដែល បើទោះបីជា សម្រាប់អ្នកអនុវត្តដែលប្រសើរជាងគេក្តី។ លទ្ធផលជាឧបសគ្គ គឺកម្រិតនៃអំពើពុករលួយ នៅតាមភ្នាក់ងារមួយចំនួនបានកើនឡើង។ ប្រជាជនដែលមានចំណូលទាបនៅតែបន្តទៅជួបជាមួយនិង ភ្នាក់ងារដើម្បី ដោះស្រាយបញ្ហារបស់គេញឹកញាប់ ជាងប្រជាជនដែលមានចំណូលមធ្យមដដែល។ ប័ណ្ណរបាយការណ៍បានចង្អុលបង្ហាញ ពីទំនាក់ទំនងយ៉ាងច្បាស់លាស់រវាង អំពើពុករលួយតូចតាច និងការផ្តល់ឱ្យនូវសេវាដែលមិនមានប្រសិទ្ធផល។ លទ្ធផល អង្កេតអំពីអំពើពុករលួយបានបង្ហាញ ពីការលំបាកក្នុងការជម្រះចេញនូវនីតិវិធីដែលមិនមានតម្លាភាព និងធ្វើតាមតែអំពើ ចិត្ត និងការតាំងចិត្តរបស់ភ្នាក់ងារជា ច្រើន។

សកម្មភាពតាមដាននៅក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៩ ធ្វើឱ្យខុសគ្នាឆ្ងាយពីសកម្មភាពនៅក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៤។ នៅមុនពេលនៃ ការផ្សព្វផ្សាយ ជាសាធារណៈនៃលទ្ធផល មជ្ឈមណ្ឌលកិច្ចការសាធារណៈ បានធ្វើបទបង្ហាញពីប័ណ្ណរបាយការណ៍ ទ្រង់ទ្រាយតូចមួយទៅ កាន់អ្នកផ្តល់សេវាធំៗមួយចំនួននៅក្នុងទីក្រុងអំពីមូលដ្ឋានមួយទល់នឹងមួយ។ បទបង្ហាញនេះ ត្រូវបានអនុវត្តដោយសិក្ខា សាលាមួយសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងក្រុម មកពីភ្នាក់ងារដែលបានជ្រើសរើសដើម្បីផ្លាស់ប្តូរ បទពិសោធន៍របស់គេជាមួយនិង កំណែទម្រង់ចាប់តាំងពីការចេញប័ណ្ណរបាយការណ៍លើកដំបូង។ គោលបំណងនៃ ការអនុវត្តនេះ គឺដើម្បីសិក្សាឱ្យដឹងអំពី គ្នាទៅវិញទៅមក។ ការពិភាក្សានេះបានបង្ហាញថា ភ្នាក់ងារក្រៅពីអ្នកដែលស្វែង រកជំនួយរបស់ខ្លួនក៏ត្រូវបានបញ្ជូលទៅ ក្នុងការលើកកម្ពស់សេវាកម្មរបស់គេតាមមធ្យោបាយផ្សេងៗផងដែរ ព្រឹត្តិការណ៍ ចុងក្រោយគឺ ការប្រជុំជាសាធារណៈជាមួយក្រុមប្រជាពលរដ្ឋ និងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ ដែលប័ណ្ណរបាយការណ៍ត្រូវបាន ធ្វើបទបង្ហាញទៅកាន់ថ្នាក់ដឹកនាំនិង ទៅកាន់បុគ្គលិកនៃប្រភពផ្តល់សេវាសាធារណៈទាំងអស់។ អ្នកដឹកនាំភ្នាក់ងារមួយ ចំនួនបានធ្វើសេចក្តីថ្លែងការ និងពន្យល់ ទៅកាន់សាធារណៈជន អំពីផែនការរបស់គេដែលនឹងដោះស្រាយបញ្ហាដែល បង្ហាញនៅក្នុងប័ណ្ណរបាយការណ៍។ ព្រឹត្តិការណ៍និងលទ្ធផលនៃប័ណ្ណរបាយការណ៍នេះត្រូវបានគ្រប់ដណ្តប់យ៉ាងទូលំទូលាយ ដោយប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន។

ថ្ងៃបើប័ណ្ណរបាយការណ៍ក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៩ បានបង្ហាញតែការរីកចម្រើនចំនួនពាក់កណ្តាលនៅក្នុងសេវារបស់ទីក្រុងក្តី ក៏វាច្បាស់ លាស់ដែរថា មានប្រភពផ្តល់សេវាមួយចំនួនចាត់វិធានការដើម្បីលើកកម្ពស់ដល់គុណភាពសេវា ហើយឆ្លើយតប ទៅបញ្ហា ជាក់លាក់ដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងប័ណ្ណរបាយការណ៍លើកទីមួយដែរ។ ឧទាហរណ៍មួយ គឺការរីកចម្រើននានា នៅក្នុង នីតិវិធីនៃការចេញវិកយបត្រនៃភ្នាក់ងារមួយចំនួន។ មួយទៀត គឺជាការប្រើប្រាស់ដែលកើនឡើងនៃវេទិកា ជារួមជាមួយនិងអ្នកប្រើប្រាស់ ដើម្បីបង្កើននូវភាពដឹងព្រមរបស់បុគ្គលិក។ ប៉ុន្តែនៅក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានខែនៃប័ណ្ណរបាយ ការណ៍ មានប្រធានមន្ត្រីថ្មីនៃរដ្ឋ (Karnataka) ដែលស្ថិតនៅក្នុងទីក្រុង Bangalore បានប្រកាសពីការបង្កើតកម្លាំង កិច្ចការលើរបៀបវារៈនៃរដ្ឋ Bangalore (BATF) ដើម្បីលើកកម្ពស់សេវាសាធារណៈ និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធទីក្រុងជា

មួយនឹងការចូលរួមជាសាធារណៈយ៉ាងច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ ។

ប្រធានមន្ត្រីនោះបានបង្កើតកម្លាំងការងារលើរបៀបវារៈនៃរដ្ឋ Bangalore (BATF) ឡើងក្នុងលក្ខណៈភាពជាដៃគូ រវាងឯកជន និងសាធារណៈ ដែលមានសមាជិកមួយចំនួនមិនមែនជាមន្ត្រី និងជាប្រជាពលរដ្ឋជាន់ខ្ពស់មួយចំនួនរួមជា មួយនឹងប្រធានប្រភពផ្តល់សេវាមួយចំនួន។ ផ្ទុយទៅវិញ ចំពោះការឆ្លើយតបរបស់ភ្នាក់ងារដែលមានកម្រិតបន្ថែមបាន ធ្វើឱ្យចលនាដែលបង្កដោយប្រធានមន្ត្រីនេះបង្កើនកម្រិតទៅជាការឆ្លើយតបជាប្រព័ន្ធផ្អែកកាត់ភ្នាក់ងារជាច្រើន។ វាបានបង្កើតនូវវេទិកាដែលអ្នករួមចំណែកទាំងអស់ចូលរួមទាំងអស់គ្នាទាំងក្នុង ការដោះស្រាយបញ្ហានៅក្នុងទីក្រុងនិងទាញយកគំនិតនានា និងមូលនិធិពីវិស័យឯកជនមួយចំនួន។ វាជាលើកដំបូងដែលប្រធានរដ្ឋមន្ត្រីបានចេញនូវការផ្តើមគំនិត ដើម្បីលើកកម្ពស់សេវាកម្មជាការឆ្លើយតបទៅនឹងប្រតិកម្មរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។

ប័ណ្ណរបាយការណ៍ទី ៣ (២០០៣): ការប្រៀបធៀបរវាងលទ្ធផលទាំងនេះទៅនឹងប័ណ្ណរបាយការណ៍ពីមុនៗនឹងបង្ហាញ ពីការរីកចម្រើននៅក្នុងសេវាសាធារណៈនានានៅក្នុងទីក្រុង។ ការពេញចិត្តរបស់មនុស្សម្នាក់ចំពោះសេវាកម្មរបស់ភ្នាក់ងារ មួយបានឆ្លុះបញ្ចាំងពីការវាយតម្លៃរបស់គាត់ចំពោះភ្នាក់ងារនោះ។ ការពេញចិត្តទាំងស្រុងលើភ្នាក់ងារណាមួយ គឺទាក់ទងទៅនឹងការវាយតម្លៃសេវារបស់វាខ្ពស់ជាងការពេញចិត្តពាក់កណ្តាល។ ការពេញចិត្តនេះអាចត្រូវបានវាស់វែងបាន តាមរយៈទំហំខុសគ្នានៃគុណភាពសេវា ឬ ភ្នាក់ងារណាមួយ។ ការវាស់វែងចំនួន ៤ ពីការឆ្លើយតបរបស់ភ្នាក់ងារត្រូវបានធ្វើឡើងក្នុងនោះរួមមាន : ការកើតមានបញ្ហា អាកប្បកិរិយារបស់បុគ្គលិក ពេលវេលាដែលត្រូវការសម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហា និងការស្តុកប៉ាន់ ឬ ការទាស់ល្អិត។ ការវាស់វែងនេះឆ្លុះបញ្ចាំងពីទិដ្ឋភាពខុសគ្នានៃគុណភាពដូចដែលធ្លាប់ បានទទួលដោយអ្នកប្រើប្រាស់សេវាកម្ម។ ការកើនឡើងនៃចំនួនអ្នកប្រើប្រាស់ដែលពេញចិត្តនឹងសេវាកម្ម/ភ្នាក់ងារ ជាការចង្អុលបង្ហាញដោយផ្ទាល់នៃការរីកចម្រើននៃសេវាកម្ម/ភ្នាក់ងារ។

ការពេញចិត្តរបស់អ្នកប្រើប្រាស់ក្នុងចំណោមគ្រួសារជាទូទៅ ចាប់ពីវាង ៩៦% ចំពោះក្រុមហ៊ុនដឹកជញ្ជូននៅក្នុងទីក្រុង Bangalore (BMTC) និង ៧៣% សម្រាប់ក្រុមការងារផ្គត់ផ្គង់ទឹក និងប្រព័ន្ធលូទឹកស្អុយក្នុងទីក្រុង Bangalore (BWSSB) ក្រុមហ៊ុនក្នុងទីក្រុង Bangalore (BMP) ហើយនិងមន្ទីរពេទ្យរបស់រដ្ឋ។ តែទោះជាយ៉ាងណា ភ្នាក់ងារជាច្រើនបានធ្វើការផ្លាស់ប្តូរក្នុងទិដ្ឋភាពនៃចំនួនរបស់ប្រជាជនដែលបានផ្តល់ការវាយតម្លៃនៃទីក្រុង Bangalore ចំពោះ "អ្វីដែលពេញចិត្តខ្លាំង"។ អំឡុងពេលដែល BMTC មានចំនួនអ្នកប្រើប្រាស់ដែលពេញចិត្តដ៏ច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់នោះ គឺក្រុមហ៊ុនអគ្គិសនីរបស់ទីក្រុង Bangalore ដែលមានចំនួនអ្នកប្រើប្រាស់យ៉ាងច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់សម្តែងពី "ការពេញចិត្តទាំងស្រុង"។ ការពិត ភ្នាក់ងារជាច្រើនមានចំនួនអ្នកប្រើប្រាស់ច្រើនដែលគេមានការពេញចិត្តតែពាក់កណ្តាលនោះបានផ្តល់ជាគំនិតថា ភាគច្រើនអ្វីដែលអាចធ្វើដើម្បីឱ្យរីកចម្រើន គឺអាស្រ័យទៅលើអ្វីដែលទទួលបាននៅពេលនេះ។ វាក៏បាន

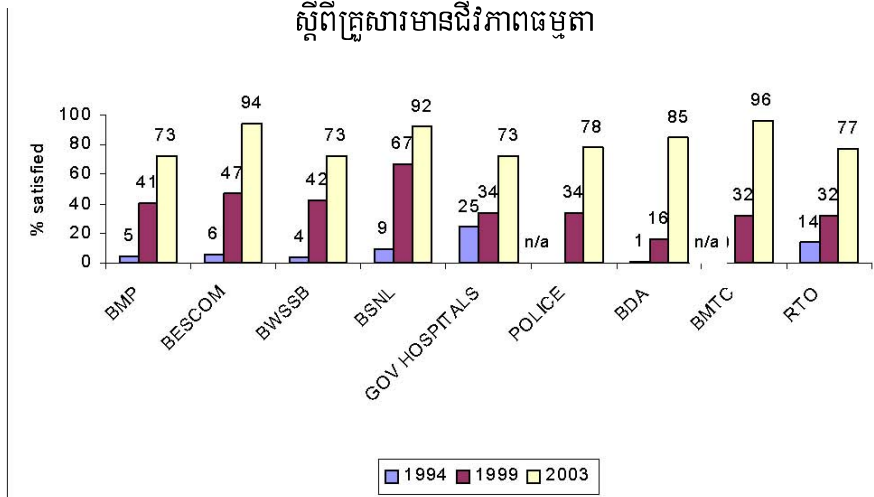
បង្ហាញផងដែរថា ការរីកចម្រើនក្នុងផ្នែកសេវាកម្មនានា គឺកំពុងត្រូវបានទទួលដោយចំនួនយ៉ាងនៃប្រជាជន (ការរីកសាយយ៉ាងសំបើម) បើទោះបីជាស្តង់ដារនៃគុណភាពទទួលដោយភ្នាក់ងារ មិនមានលក្ខណៈល្អឥតខ្ចោះក៏ដោយ ។

ការប្រៀបធៀបមួយរវាងការដំណើរការរបស់ភ្នាក់ងារទាំងនេះ ទៅនឹងរយៈពេល ១០ឆ្នាំមុន បានបង្ហាញពីការរីកចម្រើន យ៉ាងច្រើនចំពោះការពេញចិត្តរបស់អ្នកប្រើប្រាស់លើសេវាកម្ម ។ ក្នុងចំណោមភ្នាក់ងារចំនួន ៩ ដែលប្រជាពលរដ្ឋទីក្រុង Bangalore បានផ្តល់នូវប្រតិកម្មឆ្លើយតប គឺថាការវាយតម្លៃលើការពេញចិត្តដែលទទួលបានចំនួនជាង ៧០% នៅពេល នេះ ប្រៀបធៀបទៅនឹងចំនួនតិចជាងនៅក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៩ ហើយនិងចំនួនតិចជាងច្រើននៅក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៤ ។ ការរីកចម្រើន គឺមានភាពអស្ចារ្យ ក្នុងករណីអជ្ញាធរអភិវឌ្ឍន៍របស់រដ្ឋ Bangalore (BDA) ដែលការពេញចិត្តរបស់ប្រជាពលរដ្ឋបានកើនឡើងពី ១៦% ទៅ ៨៥% ។ ក្នុងករណីដែល BWSSB និង BMP ។ ការរីកចម្រើននៃការពេញចិត្តរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ គឺមានការចាប់អារម្មណ៍កាន់តែធ្លាក់ចុះ ។ ការរក្សានូវការពេញចិត្តក្នុងកម្រិតខ្ពស់ដែលបានទទួលស្គាល់ដោយភ្នាក់ងារដូចជា BMTC និង BESCO គឺជាការប្រកួតប្រជែងមួយ ។

ដ្យាក្រាម ១

ការពេញចិត្តទាំងស្រុងនៅក្នុងរបាយការណ៍

ស្តីពីគ្រួសារមានជីវភាពធម្មតា

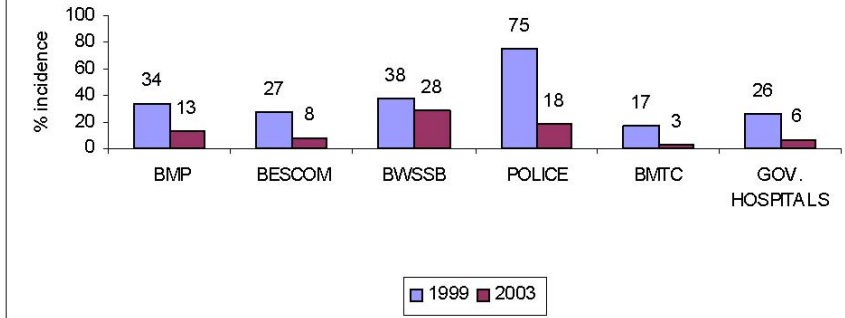

ការរីកចម្រើនយ៉ាងធំធេងនៅក្នុងករណីរបស់ BDA ដែលប្រជាពលរដ្ឋមានការពេញចិត្តកើនឡើងពី១៦% ទៅ ៨៥% ។ ក្នុងករណី BWSSB និង BMP ការរីកចម្រើននៅក្នុងការពេញចិត្តរបស់ប្រជាពលរដ្ឋមានទំហំតិចតួច ។ ការរក្សាកម្រិត ខ្ពស់នៃការពេញចិត្តដែលសម្រេចបានដោយភ្នាក់ងារ ដូចជា BMTC និង BESCO គឺបញ្ហាប្រឈមមួយ ។ ជំហានសំខាន់បន្ទាប់សម្រាប់ពួកគេ គឺត្រូវបង្កើនសមមាត្រនៃអ្នកប្រើប្រាស់ដែលមានការពេញចិត្តទាំងស្រុង (សូមមើលដ្យាក្រាម ១)

ដ្យាក្រាម ២

បញ្ហាកើតឡើងនៅក្នុងរបាយការណ៍ស្តីពីគ្រួសារ
សារតាំងទីលំនៅអាណាធិបតេយ្យ

នៅខណៈពេលដែលប្រជាជនក្រីក្រ (អ្នកតាំងទីលំនៅអាណាធិបតេយ្យ) បានបង្ហាញការរីកចម្រើននៅក្នុងការពេញចិត្តនឹង សេវាកម្មច្រើនគួរសមផងដែរនោះ ការកំណត់អត្រារបស់ពួកគេចុះទាបគួរឱ្យកត់សម្គាល់ជាមួយនឹងភ្នាក់ងារចំនួន ៤ ក្នុង ចំណោមភ្នាក់ងារចំនួន ៦ ទទួលបានអត្រានៃការពេញចិត្តលើសពី ៧០% ។ ប្រជាជនក្រីក្រមិនបានប្រើសេវាកម្មគ្រប់ ប្រភេទដែលបង្ហាញថា វាខុសពីគ្រួសារធម្មតា (ប្រាក់ចំណូលមធ្យម) ។ នេះមិនមែនមានន័យថា គុណភាពនៃសេវាកម្មនៅ ក្នុងតំបន់អាណាធិបតេយ្យមិនបានរីកចម្រើនខ្លាំងនោះទេ ។ ប្រតិកម្មឆ្លើយតបពីអ្នកតាំងទីលំនៅអាណាធិបតេយ្យ បានបង្ហាញថា គុណភាពសេវាកម្ម គឺសំដៅទៅលើលទ្ធភាពនៃការប្រើប្រាស់ទឹកនៅក្នុងបង្គន់សាធារណៈ និងភាពទៀងទាត់នៃការ សម្អាតសំរាមមានការប្រសើរឡើងយ៉ាងខ្លាំង ។ ការកើតមានបញ្ហាដែលបានចុះថយផងដែរហើយវាល្អប្រែប្រួលទៅនឹងអ្វីដែលបានរាយការណ៍ក្រុមគ្រួសារមានជីវភាពធម្មតា (សូមមើលដ្យាក្រាម ២) ។

អ្នកតាំងទីលំនៅអាណាធិបតេយ្យបានជួបប្រទះបញ្ហានៅក្នុងរយៈពេល អន្តរកម្មរបស់ពួកគេជាមួយនឹងភ្នាក់ងារភាគច្រើនបំផុត នៅខណៈពេលដែលដោះស្រាយជាមួយប៉ូលិសនៅទីក្រុង Bangalore ។ នេះគឺជាករណីនៅក្នុងឆ្នាំ១៩៩៩ ។ ការថយចុះនូវបញ្ហាជាមួយនឹងសេវាកម្មដែលគួរឱ្យកត់សម្គាល់បំផុតនោះ គឺមានទំនាក់ទំនងជាមួយនឹង BMTC ។ វាទាក់ទងទៅនឹង BWSSB ដែលការធ្លាក់ចុះនោះគឺមានកម្រិតទាប តាំងពីមានបញ្ហាទាក់ទងនឹងស្ថាប័នមួយចំនួនដែលជះផលប៉ះពាល់ ដល់បទបញ្ញត្តិលើសេវាកម្មរបស់ខ្លួនទាក់ទងនឹងសំណង់អាណាធិបតេយ្យ ។

បុព្វហេតុនៃការផ្លាស់ប្តូរ :

មូលហេតុនៃការផ្លាស់ប្តូរនៅទីក្រុង Bangalore អាចបែងចែកជាពីរប្រភេទ : កត្តាមួយផ្នែកកើតឡើងពីផ្នែកទាមទារ ហើយមួយផ្នែកទៀតគឺផ្នែកដែលតក់ជូនតែម្តង ។ ការទាមទាររកសេវាកម្មកាន់តែប្រសើរ គឺទំនងជាកើតមកពី

ខាងក្រៅ ប្រព័ន្ធរដ្ឋាភិបាល ។ ការទាមទាររបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងសម្ពាធពិសាវ័ត៌មាន គឺជាឧទាហរណ៍ខ្លះៗ ។ និយាយឱ្យចំទៅ កត្តានៃផ្នែកទាមទារទាំងអស់ដើរតួជាកត្តាជំរុញពីខាងក្រៅ ។ វាក្មេងតូនាទីដោយផ្ទាល់នៅក្នុងការរៀបចំ និងការផ្តល់សេវាកម្មនោះទេ ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ សម្ពាធពិសាវ័ត៌មានទាំងអស់នេះអាចត្រូវបានធ្វើឱ្យមាន និរន្តរភាព ដែលអាចបើកចំហ តែក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យដែលអនុញ្ញាតឱ្យមានការជំទាស់យោបល់ និងកាតិកាក្យា ជាក្រុម ។

អន្តរាគមន៍សម្រាប់ផ្នែកទាមទារ

- I. **ឥទ្ធិពលនៃប័ណ្ណរាយការណ៍ប្រជាជន** បានដាក់សម្ពាធនៅលើអ្នកផ្តល់សេវាកម្មនៅក្នុងទីក្រុងតាម ៣បែប : ការអនុវត្តការងារទៅតាម “public scanner” ២) ការប្រៀបធៀបអន្តរាគមន៍ភ្នាក់ងារដែលធ្វើការជាភ្នាក់ងារសម្រាប់ការប្រកួត ៣) ប្រធានភ្នាក់ងារមួយចំនួនបានមើលឃើញថា ប័ណ្ណរាយការណ៍ជានិច្ច និងកត្តា ជំរុញនៅក្នុងការប្រឹងប្រែងរបស់ពួកគេ ដើម្បីកែទម្រង់ភ្នាក់ងាររបស់គេ ដើម្បីឱ្យកាន់តែមានតម្លាភាព និងគណនេយ្យភាព និងដើម្បីផ្តល់ទៅតាមការសន្យារបស់គេ ។
- II. **សម្ពាធពិសាវ័ត៌មានសង្គមស៊ីវិល** : ការងារតស៊ូមតិរបស់សង្គមស៊ីវិល ត្រូវបានអនុវត្តតាមរយៈបណ្តាញរបស់ក្រុមសង្គមស៊ីវិល (ក្រុមអ្នកដែលនៅជិតខាង និងប្រជាពលរដ្ឋ និង អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសេវាកម្ម) នៅក្នុងទីក្រុង Bangalore ដែលបានចូលរួមនៅក្នុង : ១) កិច្ចប្រជុំ និងសិក្ខាសាលាសាធារណៈ ដែលប័ណ្ណរាយការណ៍ និងបញ្ហារបស់ប្រជាពលរដ្ឋផ្សេងទៀតដែលបានលើកមកពិភាក្សា ២) អ្នកផ្តល់សេវាកម្មដែលពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងកិច្ចសន្ទនាប្រកបដោយភាពសកម្ម ហើយ ៣) យុទ្ធនាការទូទាំងទីក្រុង ។
- III. **ការពង្រឹងសម្ពាធពិសាវ័ត៌មាន សាវ័ត៌មាន** គឺជាបុព្វហេតុនៃការផ្លាស់ប្តូរដោយ ១) បោះពុម្ពផ្សាយគំហើញអវិជ្ជមាន និងការរឹកច្រើនរបស់អ្នកផ្តល់សេវាកម្ម ២) ផ្តល់ពេលវេលាបន្ថែមសម្រាប់ការធ្វើរបាយការណ៍ស្តីពីផ្នែកផ្សេងៗគ្នានៃទីក្រុង កំណត់បញ្ហារបស់ពួកគេ និងផ្តោតលើអ្នកសហការដែលបានជ្រើសរើសរបស់ពួកគេ ហើយ ៣) រៀបចំកិច្ចប្រជុំរួមគ្នាជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ និងមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់មកពីក្រុមរបស់ភ្នាក់ងារសាធារណៈដែលបានជ្រើសរើស ។
- IV. **តួនាទីនៃកិច្ចសន្ទនារបស់ម្ចាស់ជំនួយ** ភ្នាក់ងាររបស់ម្ចាស់ជំនួយបានបញ្ជាក់ពីរបៀបនៅក្នុងកិច្ចសន្ទនាជាមួយរដ្ឋាភិបាល ពួកគេបានផ្តល់ការគាំទ្រដល់សារៈសំខាន់នៃប្រតិកម្មឆ្លើយតបរបស់អ្នកប្រើប្រាស់ និងតម្រូវការនៃការពិនិត្យមើលសម្ពាធរបស់សង្គមស៊ីវិលដែលជានិច្ចដល់គណនេយ្យភាព ។

អន្តរាគមន៍លើផ្នែកផ្គត់ផ្គង់

ឃ្លាំងវិញ្ញាណកម្ម ការផ្តល់សេវាកម្ម គឺជាកិច្ចការរបស់រដ្ឋាភិបាលខ្លួនឯង ។ កត្តាដែលបង្កឱ្យមានការផ្តល់ការផ្គត់ផ្គង់ ទំនងជា ជាប់ពាក់ព័ន្ធជាមួយរដ្ឋាភិបាល ហើយភាគច្រើនស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ខ្លួន ។ គេអាចចាត់វិធានការ ដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់ ឬ គេអាចចាត់វិធានការដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងការនាំឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរនៅផ្នែកទាមទារ ។ អន្តរកម្ម រវាងផ្នែកទាមទារ និងផ្នែកផ្គត់ផ្គង់ដែលនាំឱ្យមានទិន្នផលវិជ្ជមាននៃសេវាកម្មមានលក្ខណៈ ពិសេសនៅទសវត្សរ៍មុន នៅទីក្រុង Bangalore ។ ជាបន្តបន្ទាប់ កម្លាំងរបស់ផ្នែកទាមទារទំនងជាលេចឡើងមុនគេនៅក្នុងទិដ្ឋភាពរបស់ទីក្រុង ។ ការឆ្លើយ តបទៅនឹងការផ្គត់ផ្គង់មកដល់ពេលក្រោយ ។

I. អនុភាពនៃរបៀបវារៈការងារនៅទីក្រុង Bangalore : BATF បានចាប់ផ្តើមការងាររបស់ខ្លួននៅក្នុងការសន្យា នៅឆ្នាំ២០០០ និងជំរុញកំណែទម្រង់មួយចំនួននៅក្នុងភ្នាក់ងារមួយចំនួន ។ កំណែទម្រង់សំខាន់ៗ នោះគឺជាកំណែទម្រង់ទៅ លើពន្ធលើទ្រព្យសម្បត្តិដែលជាមូលហេតុនៅក្នុងការបង្កើនប្រាក់ចំណូល និងកាត់បន្ថយជម្លោះសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ និង កំណែទម្រង់ទៅលើការគ្រប់គ្រងកាកសំណល់រឹង អនាម័យ និងផ្លូវថ្នល់ ។ BATF ក៏បានរៀបចំការកែប្រែប័ណ្ណរាយការណ៍ ដើម្បីត្រួតពិនិត្យដំណើរការរបស់ភ្នាក់ងារនៅក្នុងទីក្រុងផ្សេងៗគ្នា ។ ក្នុងរយៈពេលជាង ៣ឆ្នាំ ប័ណ្ណរាយការណ៍របស់ខ្លួន (ផ្អែកតាមប្រតិកម្មឆ្លើយតបជាសាធារណៈ តាមរយៈការធ្វើសម្ភាសន៍) បានបង្ហាញថា ការឆ្លើយតបវិជ្ជមានពីប្រជាជន ទៅនឹងកំណែទម្រង់ និងភាពរីកចម្រើនមួយចំនួននៅក្នុងការធ្វើការងាររបស់ភ្នាក់ងារសាធារណៈនៅក្នុងទីក្រុងមួយភាគ ធំ និងសេវាកម្មរបស់ពួកគេ ។³

II. ការប្រមូលធនធានដោយភ្នាក់ងារ

ការអភិវឌ្ឍដូចគ្នាមួយតាំងពី BATF បានបង្កើតឡើង គឺជាការអភិវឌ្ឍជាក់ស្តែងនៅក្នុងធនធានអាចរកបានសម្រាប់ភ្នាក់ ងារអ្នកផ្តល់សេវាកម្មចំនួន ៧ ។ គម្រោងថ្មីៗ និងការពង្រីកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ពិតជាអំពាវនាវរកធនធានបន្ថែមទៀត ។ មានភស្តុតាងច្បាស់លាស់បង្ហាញថា មានអ្នកដឹកនាំភ្នាក់ងារផ្សេងៗគ្នា បានប្រមូលធនធានបន្ថែមតាមរយៈប្រភពផ្សេងៗ ។ ក្នុងករណីរបស់ BMP ផ្លូវថ្នល់ និងកម្មវិធីហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរបស់ខ្លួនបានផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុ ដោយប្រាក់កម្ចីពីគម្រោងសហ ប្រតិបត្តិការអភិវឌ្ឍលំនៅដ្ឋាន និងតំបន់ទីក្រុង ។ ប្រាក់កម្ចីស្រដៀងគ្នានេះ BMTC, BWSSB និង BESCOM បានទទួល ពីប្រភពផ្សេងៗ ។ BDA គឺជាករណីតែមួយគត់មូលនិធិភាគច្រើនត្រូវបានតម្រូវសម្រាប់គម្រោងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធច្នីបាន លើកឡើងពីអ្វីដែលនៅសល់របស់ខ្លួន ។ គម្រោងថវិការបស់ភ្នាក់ងារទាំងនេះបានកើនឡើងពី ៥០ ទៅ ១០០ ភាគរយ ក្នុងអំឡុងពេល ៣ឆ្នាំ ចាប់ពីឆ្នាំ ២០០០ ។ ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវសេវាកម្ម និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដោយប្រាក់កម្ចី បាន កើនឡើងនូវការសម្រេចនៅក្នុងឆ្នាំមុនៗផងដែរ ។ ប៉ុន្តែ វាបានទទួលការគាំទ្រដែលមានភាពសកម្មជាមុន របស់រដ្ឋាភិបាល

3 ការប្រកួតប្រជែងទីផ្សារតែទៅលើអ្នកផ្តល់សេវាកម្មប៉ុណ្ណោះ ។ ដូចជា ទូរគមនាគមន៍ Bangalore (BSNL), ទូរស័ព្ទចល័ត បានចាប់ផ្តើមជ្រៀត ចូលនៅក្នុងឆ្នាំ ៩០ ។

និងតួនាទីក្នុងការជំរុញរបស់ BATF ដើម្បីធ្វើការងារនេះកើតឡើងនៅក្នុងរយៈពេលដ៏ខ្លី ។

III. តួនាទីរបស់ Lok Ayukta (អ្នកត្រួតពិនិត្យបណ្តឹងឯករាជ្យ)

អ្នកត្រួតពិនិត្យបណ្តឹងឯករាជ្យ (“Lok Ayukta”) នៅក្នុងរដ្ឋ Karnataka បានដើរតួនាទីប្រយោលនៅក្នុងការផ្លាស់ប្តូរ គណនេយ្យភាពនៅក្នុងភ្នាក់ងារ ប៉ុន្តែក៏បានផ្តួចផ្តើមការស៊ើបអង្កេតនៅក្នុងប្រតិបត្តិការរបស់ភ្នាក់ងារខ្លួនឯងផងដែរ ។ នៅ ទីក្រុង Bangalore អ្នកត្រួតពិនិត្យបណ្តឹងឯករាជ្យ មានភាពសកម្មនៅលើផ្នែកទាំងពីរ តាំងពីការតែងតាំងតំណែងរបស់ គាត់នៅក្នុងឆ្នាំ២០០០មក ។ ការធ្វើការងារការិយាល័យ និងការចាត់វិធានការជាបន្តបន្ទាប់របស់គាត់ដើម្បីដាក់ទណ្ឌកម្ម ទៅលើមន្ត្រីសាធារណៈដែលប្រព្រឹត្តអំពើពុករលួយ បានប្រឆាំងទៅនឹងភ្នាក់ងារជាច្រើន និងមន្ទីររដ្ឋបាលរបស់រដ្ឋ ។ សុច្ឆរិត ភាព និងភាពក្លាហានរបស់គាត់បានទទួលការកោតសរសើរពីសង្គមស៊ីវិល សារព័ត៌មាន មេដឹកនាំនយោបាយ ។ លើសពីនេះ ទៅទៀត អ្នកអង្កេតជាច្រើនជឿជាក់ថា សកម្មភាពរបស់អ្នកត្រួតពិនិត្យបណ្តឹងឯករាជ្យមាន “អនុភាពផ្សេងគ្នា” ទោះបីជា ទៅលើភ្នាក់ងារដែលគាត់មិនបានធ្វើការស៊ើបអង្កេតក៏ដោយ ។ ការគាំទ្រយ៉ាងខ្លាំងក្លាពីនាយកមន្ត្រី គឺជាកត្តាចម្បងដែល បង្កលទ្ធភាពសម្រាប់អ្នកត្រួតពិនិត្យបណ្តឹងឯករាជ្យ ដើម្បីអនុវត្តតួនាទីដោយគ្មានការភ័យខ្លាច ។ តាមរយៈ BATF នាយកមន្ត្រី បានអង្រួន និងពេញកំដៅភ្នាក់ងារសាធារណៈ ដើម្បីឱ្យអនុវត្តការងារបានកាន់តែប្រសើរ ។ តាមរយៈ អ្នកត្រួតពិនិត្យបណ្តឹងឯករាជ្យ គាត់បានបង្កើតឱ្យមានការខ្លាចរអា នៅក្នុងចំណោមភ្នាក់ងារទាំងឡាយថា អំពើពុករលួយ និងភាពខ្ជិលច្រអូសនឹងមិនត្រូវបានអត់ឱ្យនឡើយ ។ វិធានទាំងពីរនេះបានអនុវត្តទៅវិញទៅមក ។

IV. ការខិតខំប្រឹងប្រែង និងការគាំទ្រពីអ្នកនយោបាយ

បណ្តាញទូទៅដែលដំណើរការតាមរយៈការធ្វើអន្តរាគមន៍ពីផ្នែកផ្គត់ផ្គង់ផ្សេងៗគ្នា ដែលបានពិភាក្សាខាងលើ គឺជាការខិតខំ ប្រឹងប្រែង និងការគាំទ្ររបស់នាយកមន្ត្រីរបស់រដ្ឋ ។ នេះគឺជាកត្តាទំនុករយនៅអំឡុងឆ្នាំ១៩៩៤ ដល់ ឆ្នាំ១៩៩៩ ។ ការ ផ្លាស់ប្តូរសមាជិកភាពប្រធាននៅឆ្នាំ១៩៩៩ បានធ្វើឱ្យមានភាពខុសគ្នាដាច់ស្រឡះ ។ ប្រធានថ្មីគឺអ្នកដឹកនាំខិតខំប្រឹងប្រែង ដើម្បីផ្លាស់ប្តូរសេវាកម្ម និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសាធារណៈ ។ គាត់បានប្តេជ្ញាស្វែងរកចម្លើយចំពោះការមិនពេញចិត្តរបស់ ប្រ ជាពលរដ្ឋជាមួយនឹងសេវាកម្មសេសនោះ និងការមិនពេញចិត្តរបស់បណ្តាលខុស្សាហ៍កម្មជាមួយនឹងហេដ្ឋារចនា សម្ព័ន្ធ ។ នេះគឺជាហេតុផលដែលនាំឱ្យគាត់ផ្តួចផ្តើមគំនិតបង្កើតភាពជាដៃគូប្រកបដោយគំនិតច្នៃប្រឌិតដែលមានឈ្មោះថា BATF ។ បន្ទាប់មក គាត់បានប្រឆាំងសញ្ញាឱ្យភ្នាក់សាធារណៈ ដើម្បីប្រមូលធនធានបន្ថែមទៀត និងសម្របសម្រួលដល់ការខិតខំ ប្រឹងប្រែងពួកគេ ។ គាត់បានតែងតាំងអ្នកត្រួតពិនិត្យបណ្តឹងឯករាជ្យថ្មី ដែលគេស្គាល់ដោយសារតែសុច្ឆរិតភាព និងឆន្ទៈ របស់គាត់ ដើម្បីដោះស្រាយអំពើពុករលួយ និងការបំពានអំណាចផ្សេងៗនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាល ។ ទាំងនេះជាសកម្មភាពដ៏ច្រើន លើសលុបដែលអាចសម្រេចបានដោយគ្មានការប្រឹងប្រែងពីផ្នែកនយោបាយនៅថ្នាក់លើបំផុត ។ ភាពក្លាហាន របស់ប្រធាន មិនមានមែនកម្រិតទាបទេយោងតាមនីតិភាពដ៏ខ្លាំងក្លាដែលគាត់នៅក្នុងផ្នែកច្បាប់ ។ ការខិតខំប្រឹងប្រែងផ្នែកនយោបាយ

អាចផ្លាស់ប្តូរអ្នកដឹកនាំ ហើយរដ្ឋាភិបាលពិតជាបានលើកឡើងនូវចម្ងល់អំពីនិរន្តរភាពនៃកំណែទម្រង់ ។

កង្វល់សំខាន់ៗ :

ការរីកចម្រើននៅផ្នែកសេវាកម្មដែលបានរាយការណ៍ខាងលើមិនបានកើតមានឡើងតែក្នុងរយៈពេល ១ឃប់នោះទេ ។ ដោយចាប់ផ្តើមជាមួយនឹងកាតរាយការណ៍ដំបូងនៅឆ្នាំ១៩៩៤ ការទាក់ទាញចំពោះសេវាកម្មសាធារណៈគឺ ស្ថិតនៅក្នុង ចលនានៃសកម្មភាពជាបន្តបន្ទាប់ ដោយអ្នកពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗគ្នា ដែលរួមគ្នាបង្កើតឡើង ដើម្បីកាត់បន្ថយលទ្ធផលទាំងនេះ ។ ភ្នាក់ងារមួយចំនួនបានចាត់វិធានការបង្ការ ដើម្បីធ្វើសេវាកម្មរបស់ពួកគេបានប្រសើរឡើង ដូចដែលបានបង្ហាញតាមរយៈកាតរាយការណ៍នៅឆ្នាំ១៩៩៩ ។ កាលដែលកត្តាទាំងនេះ និងកត្តាផ្សេងទៀតរួមគ្នា ដើម្បីសម្រេចបាននូវការប្រែប្រួលយ៉ាងឆាប់រហ័សនៅក្នុងទីក្រុង Bangalore នេះ គឺមិនងាយស្រួលក្នុងការវាស់វែង និងពន្យល់នោះទេ ។ ឬ ក៏វាមិនអាចកំណត់នូវការបរិច្ចាគជាក់លាក់នៃកត្តានីមួយៗក្នុងចំណោមកត្តាទាំងអស់នេះ ចំពោះការប្រែប្រួលយ៉ាងឆាប់រហ័សនេះ បានឡើយ ។ ក្រៅពីនេះ គឺមិនអាចខ្វះចំណែករបស់ក្រុមមនុស្ស និងកត្តាផ្សេងៗជាបន្តបន្ទាប់នោះទេ ។ វាប្រហែលជាមិនមែនជាការងាយស្រួលនោះទេ ក្នុងការចម្លងយកបុព្វហេតុនៃការផ្លាស់ប្តូរដែលមានដំណើរការនៅក្នុងបរិបទមួយនោះ ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយការរួមចំណែកដែលធ្វើឡើងតាមអន្តរាគមន៍ផ្សេងៗនៅក្នុងទីក្រុង Bangalore នេះអាចមានមេរៀនមួយចំនួន ផ្តល់ទៅឱ្យអ្នកធ្វើកំណែទម្រង់នៅកន្លែងមួយផ្សេងទៀត ។

ការពិភាក្សាខាងលើបានផ្តោតជាសំខាន់ទៅលើការរួមចំណែកដែលធ្វើឡើងដោយអន្តរាគមន៍ផ្សេងៗគ្នា ដែលអនុវត្តរួមគ្នា នៅក្នុងបរិបទរបស់ទីក្រុង Bangalore ។ វាគឺជាឥទ្ធិពលរួមគ្នារបស់ពួកគេដែលបានឆ្លុះបញ្ចាំងនៅក្នុងរបាយការណ៍ឆ្នាំ ២០០៣ ។ តាមអ្វីដែលបានកត់សម្គាល់ខាងលើ ឥទ្ធិពលជាក់លាក់នៃកត្តានីមួយៗនៃកត្តាទាំងនេះគឺពិបាកក្នុងការកំណត់ ទំហំណាស់ ។ ឧទាហរណ៍ថា អ្នកដឹកនាំភ្នាក់ងារម្នាក់អាចធ្វើឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរបានឆាប់រហ័សនៅក្នុងសេវាកម្មរបស់គាត់ ។ ប៉ុន្តែតាមពិតទៅ បើគ្មានការផ្គត់ផ្គង់និងសម្ពាធពិភាក្សាផ្សេងៗដែលបានលើកឡើងខាងលើនោះទេ អ្នកដឹកនាំរបស់ភ្នាក់ងារប្រហែលមិនអាចចាត់វិធានការសំខាន់ៗទាំងអស់នោះបានទេ ។ ការប្រឹងប្រែងផ្នែកនយោបាយរបស់នាយកមន្ត្រីក៏ដើរតួជាលក្ខខណ្ឌបង្កលទ្ធភាពផងដែរ ។ ជំនួយដែលបានសង្កេតឃើញ ប្រហែលអាចនាំមកនូវទស្សនៈល្អប្រសើរ ហើយនិងការអនុវត្តប្រកបដោយភាពរស់ប្រជាពលរដ្ឋចំពោះភ្នាក់ងារផងដែរ (ឧទាហរណ៍ការគ្រប់គ្រងកាកសំណល់រឹងដែល មានភាពប្រសើរឡើង ប្រពន្ធដែលកាន់តែមានភាពសមញ្ញ នីតិវិធីទូទាត់ប្រាក់ដែលកាន់តែប្រសើរឡើង ។ល។) ។ របាយការណ៍ និងការបោះពុម្ពផ្សាយព័ត៌មានបានដើរតួជាកត្តាជំរុញខាងក្រៅនិងបង្កើនល្បឿននៃការផ្លាស់ប្តូរ ។ ភាពប្រសើរឡើងនៃសេវាកម្មដែលភ្នាក់ងារទទួលបានមិនមែន កើតឡើងដោយគ្មានវត្តមាននៃឥទ្ធិពលរួមគ្នានៃបុព្វហេតុនៃការផ្លាស់ ប្តូរទាំងអស់នេះនោះទេ ។

លក្ខខណ្ឌខាងដើមមួយចំនួនត្រូវការដាក់អនុវត្តដើម្បីធានាការទទួលបានការបោះឆ្នោត។ ភាពទុកចិត្តបានអ្វីៗទាំងអស់ដែលប្រើប្រាស់ ហើយពាក់ព័ន្ធនឹងការតស៊ូមតិគឺជាមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់។ ការអនុវត្តត្រូវតែត្រូវមើលឃើញថាធ្វើឡើងដោយឡែកពីគ្នានិងឯករាជ្យ។ ការរៀបចំការស្ទង់មតិ និងការបកស្រាយពីការរកឃើញរបស់ខ្លួនគួរតែធ្វើឡើងដោយមាន សុច្ឆរិតភាពបំផុត។ ជាទូទៅអង្គការគ្រប់គ្រងដែលមានអាជីព និងសមត្ថភាពត្រូវការដើរតួជាអន្តរការីសម្រាប់កម្មវិធីនេះ។ លក្ខខណ្ឌទាំងនេះដាក់ឱ្យអនុវត្តគ្មានការកំណត់ថាតើការផ្តួចផ្តើមគំនិតនោះចេញមកពីសង្គមស៊ីវិល ឬរដ្ឋាភិបាលនោះទេ។

របាយការណ៍ទាំងឡាយទំនងជាត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយក្រុមសង្គមស៊ីវិលដោយបើកចំហ ចំពោះសង្គមប្រជាធិបតេយ្យដែលអនុញ្ញាតឱ្យមានការខ្វែងយោបល់។ នេះមិនមែនន័យថា សង្គមដែលមិនមែនប្រជាធិបតេយ្យ មិនបានទទួលផល ប្រយោជន៍ពីច្បាប់នេះនោះទេ។ ប៉ុន្តែការប្រើប្រាស់ដែលសមស្របទំនងជាមាន ប្រសិនបើមានចំណាប់អារម្មណ៍ខ្លាំងទៅលើផ្នែកដឹកនាំនយោបាយ ដើម្បីស្តាប់នូវប្រតិកម្មឆ្លើយតបរបស់សាធារណៈជន ឬ ទិដ្ឋភាពផ្សេងៗនៃអភិបាលកិច្ច។